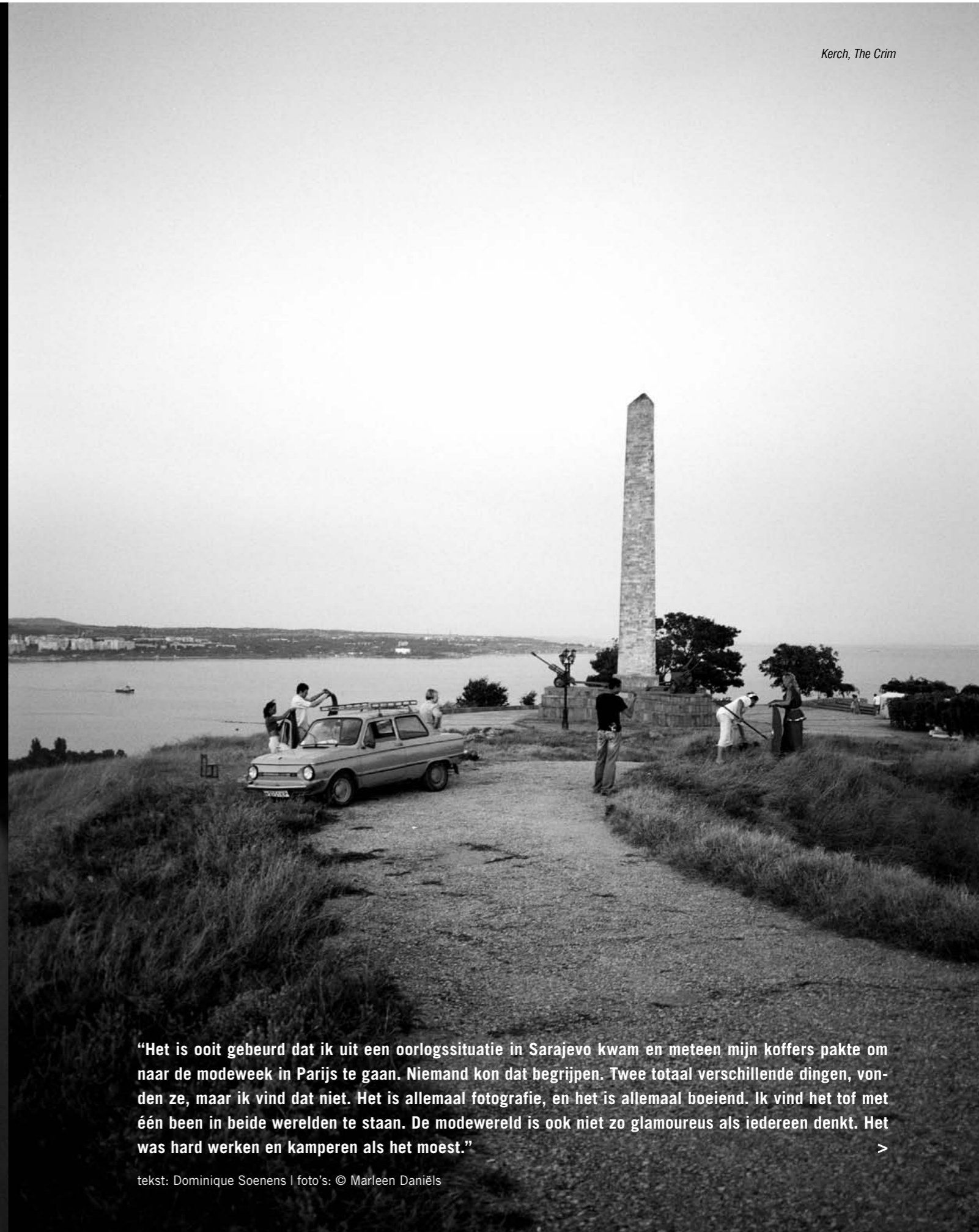

Hannelore Knuts

FOTOGRAFE TUSSEN TWEE WERELDEN

HOE MARLEEN DANIËLS PENDELT TUSSEN MODE EN OORLOG

Kerch, The Crim

“Het is ooit gebeurd dat ik uit een oorlogssituatie in Sarajevo kwam en meteen mijn koffers pakte om naar de modeweek in Parijs te gaan. Niemand kon dat begrijpen. Twee totaal verschillende dingen, vonden ze, maar ik vind dat niet. Het is allemaal fotografie, en het is allemaal boeiend. Ik vind het tof met één been in beide werelden te staan. De modewereld is ook niet zo glamoureuus als iedereen denkt. Het was hard werken en kamperen als het moest.” >

tekst: Dominique Soenens | foto's: © Marleen Daniëls

1. BlackSeaYalta
2. Van glamour naar kinderarmoede: Marleen Daniëls draait de knop razendsnel om. BatterijGirl, een foto uit 1994.
3. Marleen Daniëls, zelfportret

Oorlog en mode. Weinig thema's die verder uit elkaar liggen dan die, maar toch lopen ze als een rode draad door de carrière van fotografe Marleen Daniëls. Haar opdrachtgevers gelden stuk voor stuk als ronkende namen: Newsweek, Time, New York Times, Paris Match, Stern... in de mediawereld, en onder meer Veronique Branquinho, Dries Van Noten en Ann Demeulemeester in de mode.

Marleen Daniëls mag dan al een avonturier zijn die al een leven lang oorlog en armoede in den vreemde niet schuwt, in haar smaakvol ingerichte appartement in Deurne is daar niet veel van te merken. Er hangt onder meer een lamp van de Spaanse designster Patricia Urquiola, ze schenkt water in fraaie designlazen en tegen de muur staat een postergrote foto die ze backstage nam bij een defilé van Yamamoto in 1999. "Ik wou 'm gebruiken bij een tentoonstelling die we met de familie opzetten ter ere van mijn moeder", vertelt Marleen Daniëls. "Ik kom uit een kunstzinnige familie: ik heb een broer die ook fotograaf is, een broer die schildert, mijn vader schildert en ook mijn moeder, die acht jaar geleden overleden is, schilderde. Omdat ik als tiener goed kon tekenen en ik ook wel een beetje rebels was, stuurde ze

me indertijd naar de kunsthogeschool. Zo ging dat toen. Ik heb nog bij de nonnen in Heverlee op internaat gezeten, op eigen vraag, omdat ik weg wou uit Heusden-Zolder, uit dat godvergeten gat. Ik wou reisboeken lezen en die hadden ze niet in de lokale bib. Ik vond dat verschrikkelijk. Ik wou de wereld zien. Ik wou de wereld verbeteren, en daarom ben ik fotografie gaan studeren. Dat was de kortste weg daarnaartoe, dacht ik."

Een stelletje avonturiers

Marleen Daniëls begon na haar opleiding aan het Technicum in Antwerpen – nu de Karel de Grote Hogeschool – bij het Belang van Limburg. Als nieuwsfotografe. "Ik was een van de eersten die voor hen in kleur fotografeerde, dat gaf me een voorsprong. De oude garde bleef bij zwart-wit. Ik had dat vrij gemakkelijk onder de knie. Mijn eerste shot was de overstroming van de Maas. Heel spannend. En een schitterende kans als je pas 24 bent." Samen met Mark Hoogsteyns, journalist van het Belang, trok Daniëls in 1989 daarna naar Beiroet, waar ze zes weken verbleven. "De krant had toen een bijlage waarin we vijf keer per week een pagina kregen. Dat was een ongelooflijke ervaring, een droomreis voor mij bijna. Het

was het begin van tien jaar actualiteitsfotografie voor mij. Ik trok daarna met Hans Klok door Zuid-Amerika en daarna ging ik naar Roemenië, toen Ceaucescu er nog de plak zwaaide. Gevaarlijk soms, maar ik ben nooit bang geweest. Het was wat ik wou doen. Niemand doet dat soort dingen nog in de media, helaas. Er is sowieso weinig ruimte voor creativiteit, vind ik, nu. Het is allemaal business, vroeger waren we een stelletje avonturiers. Maar goed, ik raakte in die periode binnen bij het prestigieuze agentschap Gamma in Parijs, waardoor mijn beelden verstuurd werden naar magazines over de hele wereld. Dat was spectaculair, ja. Maar ik had ook wel geluk, denk ik: er was niemand in Beiroet, Roemenië en die plekken. Je zou ervan staan kijken hoe weinig mensen dat toen deden. Ik deed niet liever."

Twee jaar eerder was Daniëls begonnen als modedefotografe. "Het Belang wou iets doen met mode, en Els Cleemput en ik gingen toen met de auto naar de modeweek in Milaan. Ik had geluk dat ik de opgang van de Belgen meemaakte, dat was schitterend. De twee werelden – oorlog en armoede aan de ene kant, mode aan de andere – liepen voor mij door elkaar. Het is ooit gebeurd

dat ik uit Sarajevo kwam en mijn koffers pakte om naar de modeweek in Parijs ging. Niemand kon dat begrijpen. Twee totaal verschillende dingen, vonden ze, maar ik vind dat niet. Het is allemaal fotografie, en het is allemaal boeiend. Ik vind het tof met één been in beide werelden te staan. De modewereld is ook niet zo glamoureuus als iedereen denkt. Het was hard werken en kamperen als het moest. Bij de shows van Yves Saint Laurent zaten we al vijf uur op voorhand op onze plek. Het was vechten om beelden te krijgen, wellicht speelde dat mee. In België was er ook een gat in de markt: er was niemand die dat deed, behalve Marc Cels voor De Standaard. Nu wel. En de afwisseling was ook leuk: je wilt niet voortdurend in de mode of in de oorlog zitten. In de mode zag je fotografen van over de hele wereld, dat vond ik heel leuk."

Kleren voor foto's

Al niet minder leuk was het feit dat Daniëls de opmars van de Belgische mode van op de eerste rij meemaakte. Een beetje een toevalstreffer, maar toch. Met ontwerpers als Dirk Van Saene, Dries Van Noten, Ann Demeulemeester, Dirk Bikkembergs en Walter Van Beirendonck ont->

4. Een blik op een creatie van Viktor&Rolf in 2004.
5. Mode YSL
6. Haider Ackermann AW2010

1. Daniëls versloeg onder meer de oorlog in ex-Joegoslavië. Ze maakte er mooi beelden, zoals hier van de bekende brug in Mostar.

2. Voor onder meer het inflightmagazine van de Nederlandse luchtvaartmaatschappij KLM maakt Daniëls ook toeristische foto's, zoals op Broadway in New York vorig jaar.

wikkelde ze een professionele relatie die soms ook verder ging. “Ik kende de Belgische ontwerpers vrij goed, ja. Het was heel boeiend om hun opmars mee te maken. Er werd geschiedenis geschreven en ik mocht het van dichtbij meemaken. Het eerste defilé van Martin Margiela, daarvan wist je: dit is uitzonderlijk. Die panty's die ze droegen op een broek en laarzen met jarretelles aan: dat was voor mij een openbaring. Wat hij gedaan heeft in de mode is fenomenaal. Zijn prints, zijn stoffen: niemand doet 'm dat na. Ze waren allemaal bijzonder: Dirk Bikkembergs, Dirk van Saene, Walter Van Beirendonck, Veronique Branquinho, Ann Demeulemeester. Ik heb voor de meeste ervan gewerkt. Van Ann kreeg ik kleren voor het fotograferen van defilés. Soms denk ik dat ik misschien zelf mode had moeten gaan doen. Met mode kan je een statement maken, terwijl het vaak toch nog stiefmoederlijk behandeld wordt. Terwijl je er heel veel in kwijt kan.”

Daniëls heeft het na al die jaren wat gehad met de mode. Ze voelt dat ze er aan het uitgroeien is, zegt ze. Het mooiste is achter de rug, al kan ze nog wel met verrukking spreken over de jonge Nederlandse ontwerpster Iris van Herp. “Ze maakt heel futuristische ontwerpen. Dingen

waar ik kippenvel van krijg. Voor De Standaard Magazine heb ik onlangs een reportage gemaakt van een tiental designers die backstage bezig zijn tijdens de show. Dat was heel leuk. Jean-Paul Gaultier vlak voor hij zijn modellen de catwalk op stuurt en dat soort dingen. Ik ken na al die jaren de binnenpoortjes om daar binnen te raken. Je ziet dan ook dat die Gaultier oud aan het worden, met zijn valse tanden. Vind ik bangstigend, maar ook interessant. Of Vivienne Westwood die maar bezig blijft. Die is 75, super dat dat nog kan. Maar de verhalen, dat is voorbij. Je kan defilés evengoed volgen via het internet. Het is aan het veranderen. Ik wil terug naar het buitenland nu. Binnenkort doe ik misschien een reis door Irak. Een beetje als een toerist rondreizen, met aandacht voor wat er gebeurd is. Ik heb er nood aan. Maar ik ben nu ook bezig met een heel gewoon project waar ik veel plezier aan beleef: foto's nemen van Heusden-Zolder, het dorp waar ik opgroeide. Foto's voor in het gemeentehuis. Ik ken het dorp als mijn broekzak, maar toch is het ongelooflijk veranderd sinds ik er vertrokken ben. Ik ben zelf ook veranderd. Heel leuk om te doen. Een mooie afwisseling tegenover de mode. Anders zit je te vlug in andere sferen. Dat vermijd ik toch liever.” •